

Innlegg Martin Jullum

Et forslag til strømstøtte basert på timespriser

Jeg foreslår at strømstøtten blir timebasert, med en støtte på 90 prosent av spotpris over cirka 87 øre. Den hindrer både gratisstrøm, negative priser og ekstrempriser og gir samme kostnad for staten.

Martin Jullum

Martin Jullum, seniorforsker ved Norsk Regnesentral, skaper av dinstrompris.no

● **Olje- og energiminister Terje Aasland** uttalte til NTB forleden at «Vi ønsker å ha en strømstøtteordning som er relevant. Og det har vi nå».

Tja.

I romjulen fikk alle med spotprisavtale sør for Namsos betalt for strømforbruket sitt. Selv tjente jeg 323 kroner hensyntatt alle avgifter. Dette fordi strømstøtteordningen er basert på månedlig gjennomsnittlig spotpris, og at spotprisen var svært lav i romjulen kontra første halvdel av desember.

Slik prising oppfordrer jo til strømsløsning.

På den annen side kostet et relativt lavt strømforbruk de to siste dagene i november meg 605 kroner. I november var nemlig spotprisen svært lav frem til den skjøt i været de siste dagene. Strømstøtten utgjorde derfor bare noen få prosent, og strømmen ble ekstremt dyr – ingen heldig effekt det heller. Med slike eksempler friskt i minne, virker ikke strømstøtteordningen spesielt «relevant».

Det er jo også pussig at dagens strømstøtteordning medfører at man i starten av hver måned ikke aner hva strømmen koster. Om spotprisen er fire kroner per kilowatttime (kWh), så kan du måtte betale akkurat det, men den kan også være helt gratis – avhengig av hva spotprisen blir resten av måneden.

Det finnes riktignok nettsider som for eksempel dinstrompris.no der du basert på prognoser om fremtidige spotpriser kan lese av din estimerte strømpris, inkludert strømstøtte. Det gjør at usikkerheten kan kvantifiseres, men borte blir den ikke – og i disse tider er usikkerhet det siste vi trenger.

Så hva er løsningen?

Jo, vi må endre strømstøtteordningen. I mine øyne er det mest fornuftige å gi strømstøtte basert på spotprisen time-for-time. En slik ordning:

→ Fjerner usikkerheten i strømprisen når den forbrukes

→ Reduserer toppene i strømprisen

→ Gjør negative priser umulig

Overfører man innslagspunktet på 87,5 øre/kWh (70 øre/kWh for moms) og kompensasjonsgraden på 90 prosent fra dagens ordning, får man en noe dyrere ordning siden de fleste bruker mest strøm de dyreste timene. Dette kan endres ved å justere enten innslagspunkt eller kompensasjonsgrad.

Holdes kompensasjonsgraden på 90 prosent, mens innslagspunktet settes til 109 øre/kWh (tilsvarende cirka 87,2 øre før moms), viser mine beregninger at gjennomsnittshusholdningen i prisområde NO1 (Oslo) får samme kompensasjon som med dagens ordning for de tre siste månedene i 2022 (totalt 2526 kroner).

Figuren viser prisområdets spotpris, samt din strømpris med henholdsvis dagens og foreslått støtteordning, altså spotpris fratrukket strømstøtte (uten nettleie og påslag fra strømselskap):

→ Strømpriskurven for den foreslått støtteordningen holder seg mellom 0 og 1,86 kr/kWh hele perioden.

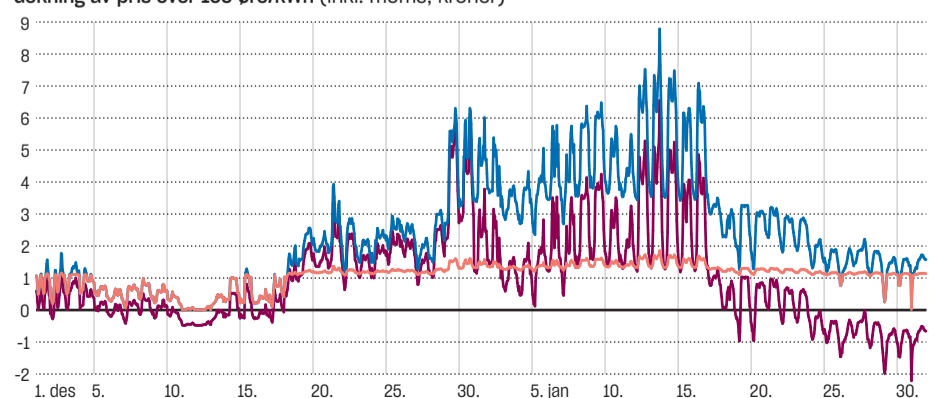
→ Prisen de to siste dagene i november ville toppet ut på 1,61 kr/kWh kontra tidligere 5,83 kr/kWh.

→ I romjulen ville prisen ligget stabilt rundt én kr/kWh foruten når den fulgte spotprisen ned mot 0 et par nattetimer.

Med uendret forbruksmønster, ville fore-

Timebasert strømstøtte hindrer gratisstrøm og ekstrempriser

↓ Spotpris, ■ pris med dagens strømstøtte, og med mitt forslag til strømstøtte: ■ 90 prosent dekning av pris over 109 øre/kWh (inkl. moms, kroner)

Innlegg Steinar Juel

Konkurransen på ulike vilkår skaper konflikter

Skal noen bruke mer, må andre bruke mindre, for eksempel av ren elektrisitet eller arbeidskraft.

Steinar Juel

Steinar Juel, samfunnsøkonom i Civita

● Per Øyvind Langeland i NHO kommenterte 11. februar en kronikk jeg hadde i DN 9. februar, der temaet var at det blir kriser når en vil alt i næringspolitikken. Kronikkens kritikk var ikke rettet mot næringslivet, men mot myndighetene, særlig regjeringen.

Langeland har rett i at de høye strømprisene vi har nå, i stor grad skyldes Russlands invasjon av Ukraina og Vestens økonomiske sanksjoner mot Russland. Kronikken min handlet imidlertid ikke om situasjonen nå, men om det som ser ut til å kunne bli situasjonen fremover.

Jeg skrev heller ikke bare om knappheten på strøm, men også om knapphet på arbeidskraft.

Jeg er langt fra alene om å være bekymret for hvordan politiske mål som ikke er nødvendige, hverken for å få ned klimautslippene eller for en balansert utvikling av norsk økonomi, kan bidra til store ubalanser fremover. Professor Karen Helene Ulltveit-Moe og et mindretall i Energikommisjonen, med blant andre lederen Lars Sørgeard, skrev om mye av det samme i DN 10. februar.

Det er viktig å få ned klimagassutslippene, og det grønne skiftet vil kreve mer bruk av ren elektrisitet. Vi trenger imidlertid ikke selv å produsere ny, ressurskrevende klimateknologi, dersom det krever omfattende statlig støtte.

Det er viktig å økonomisere med knappe produksjonsressurser, som blant annet ren energi og arbeidskraft.

Det er ikke konfliktskapende å påpeke at økt etterspørsel etter knappe ressurser, som ren elektrisitet og arbeidskraft, fra statsstøttede prosjekter går ut over andre bedrifter og husholdninger. Det er slik markeder fungerer.

Skal noen bruke mer, må andre bruke mindre, så lenge ikke tilgangen på produksjonsressursene øker like raskt som etterspørselen. Det ligger det ikke an til at vil skje med ren elektrisitet og arbeidskraft.

Om det underkommuniseres at ulike vilkår for konkurranse får konsekvenser for dem som ikke subsidieres, eller har fordeler på annen måte, kan det skape konflikter når det oppdages.

Man kunne ønsket seg, som Langeland er inne på, at myndighetene for lengst hadde forberedt høyere elkraft-produksjon, økt kapasiteten i strømmettet, og sterkere fremmet energiøkonomisering.

I næringspolitikken må man imidlertid forholde seg til at vi står der vi står. Gjøres ikke det, vil vi i mange år oppleve konflikter og vedvarende strømkriser i Norge, noe ingen er tjent med.

↪ Dagens strømsøtteordning medfører at man i starten av hver måned ikke aner hva strømmen koster, skriver Martin Jullum. Foto: Gunnar Lier

slått ordning gitt samme total kostnad for staten i dette prisområdet. Husholdningene hadde imidlertid sluppet å forholde seg til perioder med gratisstrøm og ekstrempriser, og vi ville sluppet både strømsløsning og ekstremsparring.

At regjeringen gikk for en støtteordning basert på månedlig spotpris i utgangspunktet, er helt fair – de måtte handle raskt og valgte en administrativt enklere modell. En endring vil kreve en teknisk/administrativ omlegging hos nettselskapene som administrerer ordningen. Mine øyne ser dog ingen annen forskjell enn at man for hver forbruker går fra å multiplisere et forbruk med en kompensasjonspris én gang månedlig, til å gjøre det samme maksimalt 744 ganger og summere disse.

En ulempe med timebasert strømstøtte er at fastprisavtaler gir priser som varierer gjennom døgnet og fortsatt kan bli negative. Ifølge SSB synker antall kunder med slike avtaler, og per tredje kvartal i fjor hadde kun fem prosent av husholdningene fastprisavtaler. De variable avtalene har samme utfordring, men disse avtalene har nesten blitt borte etter at Forbrukerrådet truet med å forby dem.

Og om ønsket om konstant pris på lengre sikt er sterkt nok, vil helt sikkert strømselskapene diske opp med strømsavtaler som reverserer svingningene påført av strømstøtten.

Dette lar seg løse.

Hva som er mest fornuftig kompensasjonsgrad og innslagspunkt, avhenger av total kostnadsramme og hvor sterkt svingninger og topper i spotprisen skal dempes. Disse detaljene finner regjeringen ut av sammen med samfunnsøkonomer og domeneeksperter, men at det er på høy tid å gå over til en timebasert strømsøtteordning, det er i hvert fall ikke jeg i tvil om.

↑ Økt etterspørsel etter knappe ressurser fra statsstøttede prosjekter går ut over husholdninger og andre bedrifter, skriver Steinar Juel. Foto: Gunnar Lier

DN
Dagens
Næringsliv

Christian Krohgs g. 16,
Postboks 1182
Sentrum,
0107 Oslo

Sentralbord
22 00 10 00

Kundeservice
21 89 61 00

Annonsen
22 00 10 75

Redaksjonen etter kl. 16.30
22 00 10 03

→ dn.no/tips

E P O S T E R
annonse@dn.no
kundeservice@dn.no
redaksjonen@dn.no
debatt@dn.no
utgavesjef@dn.no

V I L K Å R
Distribusjon, kopiering, medieovervåking eller annen bruk av vårt og våre leverandørers innhold for kommersielle formål krever særskilt avtale. Se www.dn.no for våre øvrige vilkår. Copyright Dagens Næringsliv. DN betinger seg retten til å lagre og utgi alt innhold i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere, og til å forkorte innlegg.